

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

מתוך

כרך כט, תשל"ח

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

"אופטימיסטן" ו"פיסימיסטן" בלשוננו של עגנון

מ' מורשת ("לשוננו לעם", תשל"ח, קונטרס ג') כותב, שעגנון "בחר לא אחת בצורני גזירה חדשניים, שנראו לו עדיפים מן הקיימים או למען גיוון סגנונו" (שם, עמ' 75), והוא מביא דוגמה ממלת אופטימיסטן שב"שירה", עמ' 251. תוספת לדברי מורשת מצאתי ב"תמול שלשום", שמהדורתו השלמה הראשונה ראתה אור בשנת תש"ו: "כנגדו דיוזגוף אופטימיסטן" (ספר שלישי, פרק שמונה עשר, עמ' 448). ואולם, פעמיים ב"תמול שלשום" מצאתי צורת פיסימיסטן במקום פיסימיסטן, הצפויה על פי אופטימיסטן: "בְּרַנְר מְזֻלֹל בְּאוֹתם הַפְתִּים וְהַשְׁכוֹנוֹת שְׂבוֹנִים בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שֶׁהוּא פִּי־סִי־מִי־סְטוֹן" (ספר שלישי, פרק שביעי, עמ' 392); "המבקרים הטובים שלנו רגילים לראות את בְּרַנְר פִּי־סִי־מִי־סְטוֹן" (ספר שלישי, פרק שמיני, עמ' 395).

העירני מר מ' מדן, שפרופ' יוסף קלחנר העדיף צורות בעלות
הסיומת -אן, וייתכן שעגנון הושפע בכך ממנו. לפיכך תמוזה בעיניי,
מפני מה נהג עגנון פעם כך ופעם כך, ואיני יודע אם גם בשאר סיפוריו
יש קביעות בעניין זה, דהיינו אופטימיסטן בסיומת -יסטן, אבל
פיסימיסטן בסיומת -יסטון.